

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 4276/2018
27.02.2020. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Весне Поповић, председника већа, Гордане Комненић и Јасминке Станојевић, чланова већа, у парници тужиоца Стамбене задруге „Институт“ из Београда, чији је пуномоћник Наташа Ђекић, адвокат из ..., против туженог АА из ..., чији је пуномоћник Данило Р. Пашајлић, адвокат из ..., ради накнаде штете и по противтужби туженог – противтужиоца АА из ..., против тужиоца – противтуженог Стамбене задруге „Институт“ из Београда, ради чинидбе, одлучујући о ревизији тужиоца, изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 5370/17 од 15.03.2018. године, у седници већа одржаној дана 27.02.2020. године, донео је

ПРЕСУДУ

Делимично се ОДБИЈА, као неоснована, ревизија тужиоца Стамбене задруге „Институт“ из Београда, изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 5370/17 од 15.03.2018. године, у делу којим је потврђена пресуда Вишег суда у Београду П.бр.234/15 од 28.03.2017. године, у ставовима III, V и VI изреке.

УКИДА СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж 5370/17 од 15.03.2018. године, у делу којим преиначена пресуда Вишег суда у Београду П 234/15 од 28.03.2017. године у ставу II изреке и потврђено решење о трошковима парничног поступка садржано у истој пресуди и предмет враћа другостепеном суду на поновно одлучивање о жалби туженог.

ОДБАЦУЈЕ СЕ, као недозвољена, ревизија тужиоца Стамбене задруге „Институт“ из Београда, изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 5370/17 од 15.03.2018. године, у делу којим је потврђено решење да се не дозвољава објективно преиначење тужбе, садржано у ставу VII изреке пресуде Вишег суда у Београду П 234/15 од 28.03.2017. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду П.бр.234/15 од 28.03.2017. године, ставом I изреке, дозвољено је објективно преиначење тужбе из поднеска тужиоца – противтуженог од 23.11.2016. године, у делу којим је тражио исплату износа од 8.894.945,45 динара на име накнаде штете због измакле користи и износа од 7.983,21 евра на име трошкова пословања. Ставом II изреке, делимично је усвојен тужбени захтев тужиоца – противтуженог, па је обавезан тужени – противтужилац да тужиоцу –

противтуженом на име накнаде штете по основу измакле користи исплати износ од 8.534.888,14 динара. Ставом III изреке, делимично је одбијен као неоснован тужбени захтев тужиоца – противтуженог којим је тражио да суд обавезе туженог – противтужиоца да му исплати износ од још 360.057,31 динара, преко досуђеног износа од 8.534.888,14 динара, а до траженог износа од 8.894.945,45 динара. Ставом IV изреке, делимично је усвојен тужбени захтев тужиоца – противтуженог, па је обавезан тужени – противтужилац да тужиоцу – противтуженом на име трошкова пословања исплати износ од 7.983,21 евра у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан исплате. Ставом V изреке, делимично је одбијен, као неоснован, тужбени захтев тужиоца – противтуженог у делу којим је тражио да му суд на досуђени износ од 7.983,21 евра досуди камату коју прописује Народна банка Србије, почев од 20.02.2004. године, па до исплате. Ставом VI изреке, усвојен је противтужбени захтев туженог противтужиоца, па је обавезан тужилац – противтужени да туженом – противтужиоцу исплати износ од 5.961.182,80 динара, са законском затезном каматом и то: на износ од 892.782,80 динара почев од 02.02.2004. године, па до исплате; на износ од 4.170.000,00 динара почев од 19.02.2004. године, па до исплате; на износ од 898.400,00 динара почев од 24.03.2004. године, па до исплате. Ставом VII изреке, одлучено је да се не дозвољава објективно преиначење тужбе из поднеска тужиоца – противтуженог од 23.11.2016. године, у делу којим је тужилац – противтужени тражио исплату износа од 3.153.209,09 динара на име накнаде штете по основу амортизације стана и износа од 4.500,00 евра на име радова на адаптацији стана. Ставом VIII изреке, одбијен је предлог туженог – противтужиоца за одређивање привремене мере којом би се наложило пословним банкама код којих тужилац – противтужени има отворене рачуне, да тужиоцу – противтуженом или трећем лицу по налогу тужиоца – противтуженог ускрати са рачуна тужиоца – противтуженог исплату новчаног износа од 17.817.295,30 динара. Ставом IX изреке, одлучено је да свака страна сноси своје трошкове парничног поступка.

Апелациони суд у Београду је, пресудом Гж 5370/17 од 15.03.2018. године, ставом првим изреке, одбио као неосновану жалбу странака и потврдио пресуду Вишег суда у Београду П 234/15 од 28.03.2017. године, у ставовима III, IV, V, VI, VII и IX изреке. Ставом другим изреке, преиначена је пресуда Вишег суда у Београду П 234/15 од 28.03.2017. године, у ставу II изреке, тако што је тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се наложи туженом да му на име накнаде штете по основу изгубљене добити исплати износ од 8.534.888,14 динара, одбијен као неоснована.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је изјавио благовремену ревизију и допуну ревизије, због погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду, у смислу одредбе члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11 ... 87/18), па је нашао да је ревизија делимично основана, делимично неоснована и делимично недозвољена.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према чињеничном стању утврђеном у првостепеном поступку, парничне странке су закључиле уговор о купопродаји стана дана 18.12.2003. године, који је

раскинут правноснажном пресудом Вишег суда у Београду П 548/11 од 24.06.2013. године, а тужени је обавезан да се са свим лицима и стварима исели из четворособног стана означеног бројем ..., површине 103,23 м², на ... спрату зграде у улици ... број ... у ... и да га преда тужиоцу. У наведеном стану тужени је боравио у периоду од 18.12.2003. године (када је закључен уговор о купопродаји), па до 16.05.2016. године (када је из стана исељен). Одредбом члана 11. Уговора о купопродаји, странке су уговориле да продавац, тужилац, у случају раскида задржава 5% од укупне купопродајне цене на име трошкова пословања, што у односу на уговорену купопродајну цену од 159.664,20 евра износи 7.983,21 евра. Тужени је тужиоцу, на име купопродајне цене стана исплатио износ од 5.961.182,80 динара, у три транше, тако што му је дана 02.02.2004. године исплатио износ од 892.782,80 динара, дана 19.02.2004. године износ од 4.170.000,00 динара и дана 24.03.2004. године, износ од 898.400,00 динара. Вештачењем је утврђено да штета по основу измакле користи на име месечне закупнине за предметни стан, у периоду од 18.12.2003. године до дана вештачења (31.12.2015. године), износи 8.534.888,14 динара. Поднеском од 23.11.2016. године, тужилац је преиначио тужбу тако што је, уз постојећи, истакао и захтев да суд туженог обавезе да му исплати износ од 3.153.209,09 динара на име накнаде штете по основу амортизације стана и износ од 4.500,00 евра на име радова на адаптацији стана, након исељења туженог.

Првостепени суд је делимично усвојио тужбени захтев тужиоца и туженог обавезао да му на име накнаде штете по основу измакле користи исплати износ од 8.534.888,14 динара, у смислу одредбе члана 132. и 210. Закона о облигационим односима, јер је закључио да је раскидом уговора о купопродаји, закљученог између парничних странака, отпао правни основ по коме је тужени боравио у стану, па је тужиоцу досудио накнаду штете у виду измакле користи за тражени период од 18.12.2003. године до 31.12.2015. године, а према налазу и мишљењу судског вештака. Делимично је одбио, као неоснован, тужбени захтев тужиоца којим је тражио камату коју прописује Народна банка Србије на досуђени износ од 7.983,21 евра, пошто Народна банка Србије не прописује камату на валуту евро, па је такву одлуку донео у смислу одредбе члана 3. став 1. Закона о парничном поступку. Противтужбени захтев туженог – противтужиоца је усвојен јер је предметни уговор о купопродаји непокретности раскинут, па тужени – противтужилац, сходно одредби члана 132. Закона о облигационим односима, има право на повраћај датог, односно повраћај уплаћеног дела купопродајне цене, са каматом од дана извршене уплате. Првостепени суд није дозволио објективно преиначење тужбе из поднеска тужиоца од 23.11.2016. године, јер би одлучивање о том тужбеном захтеву знатно продужило трајање парнице.

Другостепени суд је преиначио првостепену пресуду, у другом ставу изреке, тако што је одбио тужбени захтев тужиоца којим је тражио да суд наложи туженом да му на име накнаде штете по основу изгубљене добити исплати износ од 8.534.888,14 динара, у смислу одредбе члана 231. став 2. Закона о парничном поступку и члана 189. Закона о облигационим односима, јер је закључио да тужилац није доказао да би стан који је предмет уговора о продаји, у периоду од закључења до раскида уговора, издавао у закуп трећим лицима и на тај начин остварио приход. У преосталом делу, другостепени суд је жалбе странака одбио као неосноване и потврдио првостепену пресуду.

Правилно су нижестепени судови усвојили противтужбени захтев туженог – противтужиоца и тужиоца – противтуженог обавезали да му исплати износ од

5.961.182,80 динара, са законском затезном каматом од дана исплате у смислу одредбе члана 132. став 2. и 5. Закона о облигационим односима.

Неосновани су ревизијски наводи да је требало да се одреди вештачење и ревалоризује износ који је тужени уплатио на име дела купопродајне цене ради утврђења колико је тај износ представљао у еврима, да би тужилац туженом вратио истоветан износ у динарима, а у противвредности евра на дан исплате. Нижестепени судови су утврдили, као неспорну чињеницу да је тужени – противтужилац исплатио тужиоцу – противтуженом износ од укупно 5.961.182,80 динара, у три транше, на име дела купопродајне цене, што значи да је делимично испунио уговор, па има право да му се врати оно што је дао, сходно одредби члана 132. став 2. Закона о облигационим односима. Страна која враћа новац, дужна је платити затезну камату од дана када је исплату примила, јер је тако прописано одредбом члана 132. став 5. Закона о облигационим односима. Исплата је извршена 2004. године када није било хиперинфлације да би била нужна ревалоризација уплаћених износа.

Из тих разлога, одлука као у ставу првом изреке ове пресуде, донета је у смислу одредбе члана 414. Закона о парничном поступку.

Међутим, при одлучивању преиначујућим делом пресуде, другостепени суд је погрешно применио материјално право, што је за последицу имало непотпуно утврђено чињенично стање.

Дејство раскида уговора прописано је одредбом члана 132. став 1. Закона о облигационим односима, тако што су раскидом уговора обе стране ослобођене својих обавеза, изузев обавезе на накнаду евентуалне штете. Сходно одредби члана 4. истог Закона, свака страна дугује другој накнаду за користи које је у међувремену имала од онога што је дужна вратити, односно накнадити.

У овом случају, последица раскида предметног уговора о купопродаји је, између осталог, враћање стана тужиоцу, који је био предмет уговора о купопродаји, а који је раскинут. Тужени је тај стан користио у периоду од 18.12.2003. године, када се у стан уселио, до 16.05.2016. године, када је из њега исељен.

Другостепени суд је преиначио првостепену пресуду применом одредбе члана 394. тачка 4. Закона о парничном поступку, тако што је одбио тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се наложи туженом да му на име накнаде штете по основу изгубљене добити исплати износ од 8.534.888,14 динара, као неоснован, у смислу одредбе члана 394. тачка 4. Закона о парничном поступку, јер тужилац није доказао да би стан који је предмет уговора о купопродаји, издавао у закуп трећим лицима и на тај начин остварио приходе, а ту чињеницу је био дужан да докаже у смислу одредбе члана 231. став 2. Закона о парничном поступку и одредбе члана 189. Закона о облигационим односима.

Одредбом члана 394. тачка 4. Закона о парничном поступку прописано је да ће другостепени суд пресудом да преиначи првостепену пресуду ако сматра да је чињенично стање у првостепеној пресуди правилно утврђено, али да је првостепени суд погрешно применио материјално право.

Пошто је првостепени суд, изведеним доказима утврдио да је тужени боравком у предметном стану, без правног основа, спречио увећање имовине тужиоца за период када је боравио у том стану, односно онемогућио га да оствари приход од располагања тим станом, те да је дужан да тужиоцу надокнади штету коју му је на тај начин проузроковао, следи да је другостепена пресуда заснована на другачијем чињеничном стању односно на томе да тужилац чињеницу да би остварио приход издавањем стана у периоду када га је користио тужени, није доказао. Због тога, у овом случају, није било места преиначењу првостепене пресуде позивом на цитирану одредбу Закона, јер се не ради о примени материјалног права него процесног закона.

Из наведених разлога, другостепена пресуда је делимично укинута и предмет враћен другостепеном суду на поновно одлучивање о жалби туженог.

Укинута је и одлука о трошковима поступка, јер зависи од његовог исхода.

На основу изложеног, одлука као у ставу другом изреке ове пресуде, донета је у смислу одредбе члана 416. став 2. Закона о парничном поступку.

Испитујући дозвољеност ревизије, у делу који тужилац побија правилност другостепене одлуке којом је поврђено првостепено решење о томе да се не дозвољава објективно преиначење тужбе истицањем других захтева, уз постојећи, на основу одредбе члана 410. став 2. тачка 5. Закона о парничном поступку, Врховни касациони суд је нашао да је ревизија недозвољена.

Одредбом члана 420. став 1. Закона о парничном поступку, прописано је да странке могу да изјаве ревизију против решења другостепеног суда којим је поступак правноснажно окончан. Ревизија против решења из става 1. овог члана није дозвољена у споровима у којима не би била дозвољена ревизија против правноснажне пресуде (став 2.)

Тужилац ревизијом побија нижестепене одлуке којима је одлучено о објективном преиначењу тужбе, а то није решење којим је поступак правноснажно окончан, што значи да ревизија против тог решења није дозвољена.

Из тог разлога је Врховни касациони суд одлуку као у ставу трећем изреке ове пресуде, донео је у смислу одредбе члана 413. Закона о парничном поступку.

**Председник већа – судија
Весна Поповић,с.р.**

За тачност отправка
управитељ писарнице
Марина Антонић